

Андрій
Курков

**Закон
равлика**

Харків
«Фоліо»
2017

1

Протоку Дрейка перетинали чотири дні, а потім ще три дні Віктор не міг прийти до тями. Полярники, що прибули разом з ним на кораблі «Обрій» з аргентинського портового містечка Ушуаї, спромоглися вже пристосуватися й узялися до наукової праці, поспішаючи зробити якісь виміри й аналізи перед близькою полярною ніччю. А Віктор усе ще вилежувався в кімнаті житлового поверху головного корпусу. Виходив лише попоїсти та визирнути назовні. Ставилися до нього нормально. Він навіть устиг заприятелювати з одним справжнім полярником: за фахом той був біофізиком і займався дослідженнями в галузі виживання людини в екстремальних умовах. Вікторові здавалося, що для цього досить кілька разів перетнути вир протоки Дрейка, ширшої, либонь, за Чорне море. Але цей учений перетинанням протоки не цікавився: сам зізнався, що всі чотири дні пролежав на ліжку з туманом у голові й порожнім шлунком.

Помалу Віктор вивчив станцію. Навіть надвір почав виходити. Для цього видали йому ясно-червоний костюм із жовтими смужками, що відсвічують. Затямив іще одне правило: перед кожним виходом — нехай навіть на десять

хвилин — треба записатися на дошці, що висіла ліворуч від вхідних дверей. Зазначити прізвище й час виходу. Йому пояснили, що якщо за годину людина не повертається — усі рушають її шукати.

Узагалі ж історія станції Вернадського була досить трагічна, і Віктор, здається, збагнув, чому Англія подарувала її Україні. Англійцям тут не плужило. За роки роботи станції загинуло шістнадцять полярників і розбилася два літаки, що доставляли сюди запаси й устаткування. А якщо спуститися до води й озирнутися, то комплекс із кількох невеличких і одного більшого двоповерхового будиночка з горищем-складом відразу починав нагадувати давнє в'язнично-острівне поселення.

І тільки в одному місці на полярній станції можна було розслабитися й спокійно посидіти, — у барі житлового корпусу. Але, власне, бар був, ніби відморожений. Випивку в ньому не продавали, та й самого бармена звіку не існувало. Сюди можна було прийти зі своїм спиртним і посидіти біля стійки бару. Можна було випити й занюхати китичкою різнорозмірних бюстгальтерів, котрі теліпалися на підпірному брусі, що починався біля стійки й упирався в стелю. Усі бюстгальтери були з автографами колишніх власниць — химерна традиція станції: усі жінки, що тут побували, залишали в барі цей предмет туалету, немов провокацію для еротичних снів полярників.

Віктор теж потрапив у лабету. Але йому не йшлося про сон: руки несамохіть потяглися до твердого мережива, що берегло принадну для чоловіків форму. І хоч тепер їх виповнювало повітря, але сам доторк пучками пальців обпалив Віктора відчуттям весни. Він наче відчув запах квітучої вишні.

Може, фантазія й повела б його далі, але наразі до стійки бару присіло двоє полярників з кількома пляшками аргентинського пива. Припрошували до пива й Віктора, але він відмовився.

— Дарма, — співчутливо мовив один із них. — Це вже останнє пиво — більше не буде!

Біофізика-екстремолога звали Станіслав, чи, простіше, Стась. Він знайшов Віктора годинки за дві й запропонував погуляти.

Вони спустилися до дощатого пандусу — сліпу, — яким спускали й затягали моторні гумові човни на алюмінієвому каркасі. Там Віктор побачив своїх перших в Антарктиді пінгвінів: порівняно з Мишком, були вони маленькі, наче іграшкові.

— Це пінгвіни Аделі, — пояснив Стась. — Адже ми на острові, а це ще не зовсім Антарктида.

Вони пройшлися до дизельної, де гув генератор, потім — до якоїсь закритої лабораторії, де робилися магнітні виміри.

— Тут на станції є хлопець із Москви, мій тезко, — озвався Стась, озирнувшись довкола і переконавшись, що поруч нікого нема. — Він хворий, у санчастині лежить. Я йому про тебе розповів, і він дуже хотів зустрітись. Зайдеш?

— Атож, — стенив плечима Віктор.

Повернулися до головного будинку. Віктор подався до себе, а Стась пообіцяв зайти по нього за годинку.

Хворий москвич виявився дебелим чоловіком років сорока. Ліжко санчастини було для нього закоротке. Він лежав

горілиць, трохи підібгавши ноги. Велике обличчя було таке бліде, що слово «хворий» відразу набуло у Віктора в голові поважнішого значення.

Стась-екстремолог вийшов, залишивши їх удвох.

— Ти що тут робиш? — спокійно і сумно запитав москвич, дивлячись на Віктора спухлими очима.

— Так, подивитися приїхав...

— Облишмо ті манівці, — москвич зітхнув. — Я — банкір Станіслав Брониковський. Я тут переховуюсь. Удома мене підставили. Бачиш, я тобі все відразу кажу щиро. А ти що тут робиш?

— Теж переховуюсь, — визнав Віктор, обеззброєний відвертістю банкіра.

— Оце до пуття, — мовив Брониковський.

— Що саме? — здивувався Віктор.

— Нічого. Просто до пуття, що ми — колеги.

Адже ти міг би виявитися людиною, яку спорядили мене вбити...

Віктор подивився на банкіра з жалем і здивуванням.

— Але наразі я знаю, що це не так... Однаково, мене вже і тут дістали...

На кілька хвилин запала павза, і Віктор уже збирався йти з цієї тихої кімнатки санчастини, але банкір, вловивши бажання Віктора, знову поглянув на нього.

— Ти заходь частіше. У мене тут шахи є... Я тобі можу посприяти! — сказав він таємниче.

Віктор пішов, пообіцявши повернутися за кілька годин.

Відтоді й почав учащати до Брониковського — часу мав удосталь. Надворі було зимувато, хоча набагато тепліше, ніж він очікував. Лишень мінус п'ятнадцять. НАТО-

мість у житловому будинку опалення працювало чудово. А в санчастині і поготів. Отож грали вони з Брониковським у шахи й балакали про всяку всячину. Віктор помічав іноді, що своїми питаннями банкір вивчає його, але дива в цьому не було. Просто в Брониковського відверта манія переслідування. І то — в поважній стадії. Сам Віктор ніколи б не повірив, що слідком за ним, за Віктором Золотарьовим, до Антарктиди хтось відправить кілера. Хто він такий, аби по нього когось посилати світ за очі? Натомість банкір — прикметніша особа. Мовою шахів — ферзь. Тим-то, можливо, побоювання Брониковського мали якись підстави. Та й дивна хвороба прогресувала, а тутешній лікар, хоч і напихав його антибіотиками, але визначити точний діагноз не міг. Спочатку мовив про поїздку до американців на станцію «Пальмер» за триста кілометрів, а тоді облишив цю ідею.

Банкір тим часом скаржився на болі в животі, майже нічого не їв. Схоже, тільки міцна статура давала йому можливість житися припасеними в тілі соками, як верблюду.

Якось Віктор зауважив, що блідість Брониковського набула нового, синюватого відтінку. Того дня банкір прошепотів Вікторові: «Я знаю, хто мене отруїв!» Та й по тому.

Долаючи біль, грав із Віктором у шахи. Програвав мовчки. А після гри дістав з-під ліжка напівповну пляшку аргентинської горілки, — Віктор уже куштував тут таку і був від цього пійла не в захваті.

— Слухай-но, — почав Брониковський, розливаючи горілку по двох чашках. — У мене до тебе пропозиція і прохання!